

– Mit?? - vett egy nagy levegőt és Nanira nézett: én.. .. én elvágnám a nyakát!!

Nem hördült föl egyikük sem: hiszen ez természetes, ennek így kell lennie.

– Nani, és te mit tennél, ha megtudnád, hogy Norbinak van már gyereke?

– Kidobnám agyonveretném .. kitaposnám a belit!

(szikráznak a szemek.. ..)

– Na látjátok, Máriát is kivégezik, ha megtudják, hogy állapotos – kövekkel agyondobálták volna. De József inkább azt mondta magában: hagyjuk, felejtjük el ezt az egészet, visszaküldöm a szüleikhez. Válólevelet írok – akkoriban ez így ments nem is láttuk egymást! Nem akarta, hogy Máriát megöljék. Talán mert kicsit hitte is az angyalt?

(Jöjj Szentlélek, vagy ha már jöttél, maradj csak itt még!)

Közben bevillant egy ötlet: Gézukáék szoba-konyhás lakásban laknak: gyerekek, szülők, nagy- és dédszülők.

– Gézu, mit tenne öregapád, ha öreganyád bejelentené, hogy babás (babát vár)?

– Hát, asszem,eldülne a csodálkozástól.. ..

– Itt is ez történt éppen! Isten ismeri az embert, tudja, hogy bizonytalankodik. Képzeljétek, Máriának álmában az angyal azt mondta, hogy menjenek el Zakariáshoz és Erzsébethez. Ez egy öreg házaspár volt, olyan öregek, hogy már nem lehetett gyerekük, s fiatalabb korukban sem jött össze nekik, ami akkor nagy szégyen volt.....

(.. szegények.. .. - sóhajtott a Dzszenifer, ő már beleélte magát... ..)

.....De most Erzsébet gyereket várt, s mivel Zakariás nem hitte el ezt a jóvendölést az angyalnak – mert neki is egy angyal jósolta ezt meg – nem eldült a meglepetéstől, hanem megnémult, egy kukkot sem tudott kiadni! Az angyal azt mondta neki, hogy addig lesz néma, amíg a gyereke – aki fiú lesz – meg nem születik.

Máriáékat pedig az ő angyaluk éppen hozzájuk küldte, hogy lássák: az Isten mindenre képes, még egy öregnek is lehet babája. (Taps, öröm, hujjogás!)

Nagyon bejött a helyzetelemzés.... (köszönöm, Lélek, 'jó vagy!')

Az előadáson Nani Mária, Norbi természetesen József lett – aki Betlehembe érkezvén nagy beleéléssel kiabálva csapkodja az ajtót, s a kijövő kocsmáros (Ricsit) nyakonragadva az arcába hörgi a legszebb nyócker-es tájszólásával, kezében a vándorbottal,

fenyegetőn: 'Idefigyelj, gádzsó, aggyá szállást mer' nyakonböklek! Nem látod? Terhes az asszony, ni!!'

Igaz, itt csorbult a bibliai hűség, mert a nézők felállva helyeseltek, hogy úgy bizony, adjon csak szállást!! Legfeljebb letesznek még egy takarót a padlóra és összehúzzák magukat: úgy kell azt, ha vendég jön.

Így hát a pásztorok a kocsmába jöttek a Kisjézust köszönteni, a csillagot is odahúzkodták – jó az ott is!

Cigánygyerekeim megértettek valamit, de én jobban jártam: fölfogtam végre a cukros mázas történetkévé alakult betlehemi események egykori, köznapi véres valóságát, Mária életet adó és sajátját odaadni is kész áldozatvállalását.

DÖRY ISTVÁN

ÖKOETIKA

MILYEN AZ EMBER?

Az egész emberiség tulajdonképpen kicsi pont csupán a Földgolyón. Jóllehet nagyobb lélekszámú faj, mint biológiai adottságai, testméretei alapján várható lenne, de ez csak annak tudható be, hogy nagy alkalmazkodóképességével minden égövön sikeresen elterjedt és saját magán kívül ellenségei nincsenek. Viszont megdöbbenően kicsi pont a Föld golyóiban. Egyetlen köbkilométerbe befér az egész emberiség, szemben a Föld ezermilliárd köbkilométernyi térfogatával, s még az élők rendszerében is csak egy vagyunk a sok közül, s nem is a leghatalmasabb. Ugyanakkor az emberiség valami olyasmit csinál, ami semmi másra nem jellemző, és feltűnő, veszélyes: Saját tömegénél, táplálékigényénél százszorta nagyobb anyagmennyiségeket mozgat meg, szór szét, rendezkedik, szemetel. Olyan változásokat kezdeményez, amelyekhez nincsen meg a védőbiztosíték az élővilágban. Az eredmény, vagy legalábbis a pillanatnyi állás: Vészes mértékben felhalmozódott hő, széndioxid, kénes gázok, nehézfémek, olaj, vegyszerek, szemét, zaj, rendezetlenség földön, vízen, levegőben.

MI A CÉL?

Az ember célja és feladata a Földön, hogy egy értelmes faj lehetséges tevékenységei közül a legjobbat valósítsa meg. Keresse meg és élje meg a leghelyesebb életmódot, viselkedést, magatartást. Ezt kell tennünk valamennyiünknek. És amíg ez teljesen meg nem valósul, ezt kell tennünk egyénileg, családi-baráti közösségeinkben, az általunk elérhető társadalmi csoportosulásokban is.

Értelemmel megfogalmazott célunk értelmes megközelítése, elérése érdekében meg kell szabadulnunk hátráltató, ellentmondó rossz szokásainktól, le kell cserélnünk magatartásunk nélkülözendő elemeit nélkülözhetetlen erényekre.

Amitől meg kell szabadulnunk, mert hátráltat

- veszekedés, háború
 - kizsákmányolás, elszegényítés
 - gyarmatosítás
 - káros szenvedélyek, függőségek
 - egészségtelen túlfogyasztás
 - műszaki cikkek bálványozása
 - haszontalan utazgatás
 - hajszolt, nagyvárosi életmód
 - mérgező anyagok kibocsátása
 - túlnépesedés
 - öntörvényűen fokozódó birtoklási vágy
 - egocentrikus és antropocentrikus világlép
 - hazugság és fogyasztásnövelő csúcsformája: a reklám
 - saját képességeink, lehetőségeink torz felmérése stb.
- Ezek a káros szokások, olyan élősködőkhöz hasonlíthatók, melyekből ki-ki hord néhányat magán; elszívják energiáját, megcsapolják alkotóerejét, lehetőségét, hogy bármi előre elhatározott célt elérhessen. Egyéni és társadalmi csapdák, melyekben benne bolyongunk, olyan mélyen a fenekén, hogy minden nagy elhatározást, emberi méltóságunkhoz illő cselekedetet, megváltó gondolatot az illúziók, utópiák világába vagyunk hajlamosak utalni.

De hát, mi is az a nagy cél, amelynek érdekében ennyire meg kell javulnunk? Rászorgálni a magunk gyártotta névre: Homo sapiens, értelmes ember; mégpedig az egyetlen értelmes faj a Föld bolygón a jó gazda teljes felelősségével. Nincs kitől ellesnünk a teendőinket, ezért, amennyire lehet, biztonságosan kell kiépítenünk a stratégiánkat. Figyelembe kell vennünk, hogy az Élet nélkülünk is folyt milliárd éveken keresztül. Tartós volt, jó volt. Az a minimum, hogy ezen ne rontsunk, ne terjedő fekélyként borítsuk be a Föld szárazulatait. Lássuk be, hogy a földi folyamatok nagy részét nem ismerjük elég mélyen ahhoz, hogy azokba - akár jószándékkal is - kedvezően beavatkozhassunk. Itt a legfontosabb teendők: pusztító energiáink fékentartása. Egész életünket embertársaink és élőlénytársaink irányában a segítő hozzáállás kell, hogy jellemezze, mely mindenkor biztonságos gondolkodással párosul, olyan gondolkodással, amely sem magát, sem a természeti környezetét nem veszélyezteti. Gondolkodásunknak a valóságot kell utánoznia: a valóság törvényei tökéletes biztonsággal érvényesülnek mindig és mindenütt, kivételt nem ismerő módon. Csapongásaink, túllövésaink, vakon egyensúlyozásunk, kiszámíthatatlan húzásaink csak annak adják bizonyítékát, hogy nem felelünk meg a

valóság mérlegén. Irracionális módon nem lehet környezetet védeni, és hosszabb távon élni sem.

Kezdjük el tehát!:

- A legkisebb helyet elfoglalni, a legkevesebbet változtatni

(v.ö. mezőgazdaság, műtrágya, rovarirtószerek, elhízás, élvezeti cikkek, iparvidékek, erdőpusztulás, tarvágás, lehalászás, megalopolisz, golfpálya, szafarikaland);

- Létszámunkat kedvező szinten állandósítani

vagyis az értelmes együttműködés fenntartásához szükséges alacsony szinten;

- A természettől elkülönített anyagokat újra és újra felhasználni

(ld. még újrapapír, üveget, hulladékválogatás, komposztálás, megújuló energiaforrások, faültetés);

- Megismerni a természet folyamatait és abban a saját szerepünket:

körfolyamatok, önszabályozás, energiahatékonyság, veszteségsökkentés, együttműködés, szimbiózis, tápláléklánc;

- Biztonságos gondolatainkat, fenntartható erkölcsünket átörökíteni

bármiféle erőszakosság nélkül.

MIT MONDANA JÉZUS?

Szinte már beletörődtünk abba, hogy környezetvédelemről nem szól a Szentírás, hiszen abban az időben ez még nem volt probléma. De bizony szól: csak ezzel a szemmel is újra kell olvasnunk a textusokat.

Talán senkinek nem tűnik föl, hogy épp a kenyérszaporítás órájában Jézus parancsot ad tanítványainak arra, hogy gyűjtsék össze a maradékokat (Jn6, 1-15). Az ételmaradékok puritán összeszedetése, amit Jézus megparancsol, egyrészt takarékoság, másrészt környezetmegóvás, rendezett hulladékgyűjtés és vélhetőleg újrafelhasználás is. Az éhínségek korában ez a tevékenység természetes volt, bár Jézus jelenlétében éppenséggel nem lett volna szükséges. Ma szükséges, de már nem természetes.

Szaporodjatok, sokasodjatok és népesítsétek be, ill. hajtsátok uralmatok alá a Földet - olvashatjuk a Genezis könyvének fordításaiban. Azonban az újabb szövegelemzések azt mutatják, hogy az eredetiben használt ige valószínűleg csak ennyit jelentett: Járjatok rajta! Micsoda különbség! Csak járnunk kell a Földön az isteni parancs szerint, nem pedig igába hajtani a természetet, és az utolsó szegig kizsákmányolni. Megdicsérné-e minket Jézus látván, hogy mindazt a sok élő, halat és szárnyas állatokat, csúszó-mászó állatokat és lombos növényeket, melyről a Teremtő ötszörösen állította, hogy az jó, a hatodik nap teremtménye módszeresen letiporja huszadik századi tobzódásában?

Mondta az Úr a vakonszületett testvérünknek: Eredj, és mosd meg magad a Siloám tavában, melynek neve azt jelenti "küldött". Ma vajon azt mondaná-e nekünk: Menj a Dunához megmosni a szemedet, hogy láss!, vagy épp ellenkezőleg: Vak farizeusok, világ megrontói tisztítsátok meg vizeiteket, hogy magatok is tiszták legyetek és lássatok. Esetleg ezt: Lélekben tisztuljatok meg, és lássatok hozzá a takarításhoz! Mert nem az szennyezi be az embert, amit felvesz, hanem amit eldob.

MI A TEENDŐ?

Először is meg kell ismernünk, hogy pontosan mikor, mivel, hogyan és mennyire szennyezzük el a környezetünket és az élő természetet. Nem legyinthetünk mondván, mi humán és etikai érdeklődésűek vagyunk: a 20. században erkölcsi kötelességünk megérteni cselekedeteink hatását, súlyát. A természet tönkretétele szempontjából tulajdonképpen teljesen mindegy, hogy az bűn volt-e részünkről vagy csak (tudatos) tudatlanság.

Mit tehet az egyén? Szinte mindent, ha eléggé elszánt. Tizedére csökkentheti a környezetre ható terhelését; elérheti, sőt a többségnek el is kell érnie - különben meghalunk -, hogy tevékenységével több kárt tesz jóvá, mint amennyit okoz. Nagyjából mi szükséges ehhez?

Logikailag az első helyre teendő (nem feltétlenül ezt tudjuk legelőször megvalósítani): A legnagyobb terheléseinkből, szennyezéseinkből a lehető legtöbbet lefaragni. Melyek ezek: Sok esetben a munkahely. Nézzük meg, hogy mit dolgozunk. Különösen férfiakra vonatkozik, hogy életünk legnagyobb részét, hatékonyabb, és így a környezetre is nagyobb hatású részét a munkánkkal töltjük. Állapítsuk meg, hogy az egészséges környezet szempontjából mit teszünk többet: jót vagy rosszat - a munkánkkal. Aztán mindezekkel a gondolatokkal szálljunk erősen magunkba.

Máskor a fűtést kell megváltoztatnunk, ha lehetséges, valamilyen hatékonyabb formára. Minimalizálni kell a nehézipari termékek vásárlását; csökkenteni kell a kemizált mezőgazdaságból származó, vagy "magasan feldolgozott" élelmiszeripari termékek, húsfélék fogyasztását.

Ha ezeket túl meredeknek érezzük elsőre, akkor nagyon komolyan lássunk hozzá néhány közepes tényező felszámolásához: Kevés család van abban a helyzetben, hogy valóban autóra legyen szüksége. A közlekedési károkat akkor lehet jelentősen csökkenteni, ha valakinek napi fél óránál több autózni valója volt eddig. Ennek a személynek valószínűleg ez a legnagyobb szennyezése, amit a többi embernek okoz. Feltétlenül megszüntetendő. Sokszor az segít, ha a munkahelyet és a lakóhelyet hozzuk valamilyen áldozat árán közelebb egymáshoz. Ott kell lagnunk, ahol élni és dolgozni is lehet. Csökkentenünk kell lakásunk fűtési veszteségeit,

elsősorban a nyílászárók szigetelésével. Ha a falakat, padlót nem hagyjuk csupaszon, és otthon is felöltözködünk kevesebb fűtési energia is elegendő. A mosással küldjük a legtöbb veszélyes anyagot a csatornába (ahol emésztőgödörbe megy, az egyenesen tragédia). Optimális mennyiséget, jó programmal mossunk, és csak nagyon kevés mosószert használjunk. Ha a leeresztett mosóvíz még jól láthatóan habzik, az túladagolást jelent. Veszélyes hulladékot ne dobjunk a szemébe. Gyűjtsük össze biztonságos edényben; tíz éven belül Magyarországon is megoldódik ezek elszállítása, addig meg talán nem halmozódik fel olyan sok. Építkezésnél vigyázzunk a veszélyes anyagokra, és hogy általában semmi ne szóródjék szét, vagy menjen a talajvízbe. Csak minimális mértékben permetezzünk, vagy inkább egyáltalán ne. Ha van kertünk, használjunk szerves trágyát, komposztot törődjünk sokat a növényeinkkel, és igyekezzünk ezáltal jó terméseredményeket elérni.

A kisebb, de gyakran ismétlődő fogyasztásokra is érdemes még odafigyelni. Kevesen tudják, hogy a melegvízben milyen hatalmas energia tárolódik. Ezzel a fürdéskor tudunk spórolni, meg azzal, hogy kézöblítéshez nem a melegvízcsapot nyitjuk meg, mert akkor csak a csövek melegszenek. A hidegvízzel is lehet takarékoskodni, ha például a folytonos veszteségeket, pl. a WC csöpögését megszüntetjük. Általában ne engedjük meg, hogy bármi is cél nélkül pazarlódjék a környezetünkben. A mosogatásnak is van környezetvédő technikája. Csak kevés, de forró vízzel és nagyon kevés mosószerral mosogassunk egy mosogatótálban, a helyes sorrendet betartva. Használjunk kefét, kesztyűt. Kevés hideg vízzel, de alaposan öblítsünk.

Az ennél kisebb és ritkább szennyezések miatt nem kell sok lelkiismeretfurdalást okoznunk magunknak. Nemes dolog, ha valaki az olvasólámpáját sem felejtí el, vagy az erdőben sem dobja el az almacsutkát, de ezeket nevezzük mindig jelképes cselekedeteknek, ugyanis környezetvédelmi szempontból nincs különösebb jelentősége, különösen akkor, ha a fentebb említett nagyobb dolgok még megoldatlanok az adott háztartásban.

Még az együttélő családok életében is a környezetszennyezés szinte magánügy; a takarékos nagymama piciny spórolásait semmivé teheti egy költséges unoka, vagy nagyon-nagyon szorgalmasan dolgozó családapa. Amit közösen tehetünk, hogy erősítjük, biztatjuk, neveljük egymást - közösségekben és családban egyaránt. Magyarazzuk el gyermekeinknek, hogy itt minden előbb volt, mint mi; mi csak vendégségbe jöttünk rókakomáékhoz, és udvarias ember nem festi sárgára vendéglátói hálószobáját, pláne, ha tulajdonképpen meg sem hívták.

Vegyünk részt környezetvédő szervezetek munkájában, mert ezzel is érzelmi megerősítést nyújthatunk egymásnak.

Végül, ami szintén leginkább idetartozik: Amit tehetünk, hogy például nyomkövető játékot játszunk. Főként vásárláskor ajánlatos. Próbáljuk meg lehetőleg valóságghűen elképzelni, hogy egy bizonyos tárgy, amit megfogunk vagy megvennénk, milyen alapanyagokból, hol, milyen technológiával készült. Vajon mennyi energia kellett hozzá, és ez mennyi füstgáz, hulladék kibocsátással egyenértékű? Ezeket is képzeljük mellé egy nagy zsákban. Azután gondoljuk meg, hogy ténylegesen mi a haszna az adott dolognak. Nagyobb-e a haszna az okozott kárnál? És végül kövessük nyomon, hogy mi lesz a sorsa. Ki fog gondoskodni az elhelyezéséről, hol, mikor, mivé fog elbomlani? Örülni fognak-e a gyerekeim a végeredménynek? Ezután általában gazdagabban jövünk ki a boltból, mint ahogy bementünk.

CSAK A FENNTARTHATÓ MARAD MEG

Mindazt amit eddig olvastunk, el lehet utasítani. Meg lehet tagadni. Ki lehet gúnyolni. Mint bármely más gondolatot, igazságot vagy akár tényt is. De nem lehet nem megérteni azt, hogy csak a fenntartható marad fenn. Bárhogy döntünk, csak fenntartható gazdaság létezhet, csak fenntartható gondolatok, fenntartható erkölcsstan maradhatnak meg. Csak fenntartható életmódot fognak élni - korszakok múltán - a megmaradásra képes, élhető életet élő emberek... vagy mások.

1994.

KAMARÁS ISTVÁN

HAJLÉKTALAN JÉZUS

A fekvő ember arcát a lepel eltakarja, meztelen lábfejen pedig a keresztre feszítés sebei láthatók. A Hajléktalan Jézus szobrot Timothy Schmalz kanadai szobrász készítette 2013-ban. Magyarország számára egy baráti társaság a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal közösen készítette el a kanadai művésszel a szobor másolatát. A Budapestre érkezett szobrot Erdő Péter bíboros 2017. április 11-én, a VIII. kerületi Horváth Mihály téren áldotta meg, majd a szobor bejárta az egész országot, és a legtöbb helyen ökumenikus áldásban részesült. Amikor a Hajléktalan Jézus visszaérkezett Budapestre, ugyanoda, ahonnan elindult, másnap reggelre csak egy valódi hajléktalant találtak hült helyén, arcát lepel takarta, meztelen lábfeje sebes volt. Háromszori rendőri figyelmeztetés után a magát Jézusnak nevező hajléktalant, mivel nem voltak papírajai, előállították, és a hatályos törvény szerint órákon belül bíróság elé került.

A magukat Jézusnak nevező hajléktalanok közül - két férfit és három nőt követően - ő volt már a hatodik. Azokra a kérdésekre, hogy kik a szülei és hol született, tőle is a korrekt bibliai válaszokat kapták, amit ez esetben már egy felkért teológus szakértő igazolt volna. Az ő helyére ugrott be Varga László kaposvári püspök, aki éppen a fővárosban tartózkodott a magyar Katolikus Püspöki Kar két napos konferenciáján. Onnan kéredzkedett el rövid időre. Amikor a lakóhelyét firtatta a szabálysértési ügyet levezető titkár, Jézus azt felelte: „A rókának van odúja, az ég madarainak fészke, de az Emberfiának nincs hová fejét lehajtania.” „Ez, bizony, pontosan így van!”, erősítette meg a püspök, aki somogysámsoni plébánosként befogadta magához a teljesen béna Jóskát és a fiatalabb Zozót. „A somogysámsoni plébánia kétpólusú lett: az Oltáriszentségben jelen lévő Krisztus mellett a megtört emberekben jelen lévő Krisztus”, nyilatkozta immár püspökként, akinek jelmondata az „Irgalom” lett. A kirendelt ügyvéd legjobbnak látta ugyanezre kérni a bíróságot, majd arra kérte az ügylevezető titkárt, hogy tanúként hallgassák meg Varga püspököt. A titkár belement, a püspök pedig - zavarba hozva a bíróságot és jogvédőket egyaránt - csak ennyit mondott: „Tegyük fel magunknak a kérdést, hogy felismerjük-e a legszegényebbekben Jézust. Ha nem, akkor nyugodtan álljunk meg, és ne próbáljunk segíteni. Ha már képesek vagyunk felismerni a jézusi arcot a kiszolgáltatott emberben, akkor gondoljuk át, hogy tudunk-e rájuk úgy nézni, ahogy Jézus nézett a legkiszolgáltatottabb emberekre. Amikor így találkozik két tekintet, akkor születik meg a csoda.” Jézus bólogatott, majd bizakodó mosollyal tekintett az ügyet levezető titkárnőre, akitől figyelmeztetést kapott, valamint meg kellett fizetnie kirendelt ügyvédje 6350 forintos költségét. Az eljárás végeztével Varga püspök letérdelt Jézus elé, de Jézus felrántotta magához, átölelte, és barátságosan megveregette hátát. Amikor az újságírók arról faggatták Varga püspököt, hogy honnan lehet felismerni a hat hajléktalan Jézus közül az igazit, ő csak annyit mondott: „Nem hatan, hanem hatvanan, és hatvanszor hatvanan”, és amikor magyarázatot kértek tőle, már csak azt: „Isten országa már közöttünk van”.

In: Egyházforum – Más-kép Megjelent: 2018. november 03.

